

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 398/2021-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených [REDAKOVANÉ], advokátkou, [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 43 PPok 9/2018 z 28. augusta 2019 a uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 13 Cob 152/2020 zo 4. mája 2021 a im predchádzajúcim postupom takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. júla 2021 domáhajú vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 13 a čl. 141 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ústavy, čl. 4 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva podľa čl. 11 ods. 1 listiny, práv podľa čl. 7 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a práva podľa čl. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 7“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia a im predchádzajúcimi postupmi. Sťažovatelia navrhujú napadnuté uznesenia zrušiť, prikázať obnoviť stav pred porušením ich práv a priznať im finančné zadost'učinenie a trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že v konaní o uloženie pokuty podľa § 13 zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov účinného do 31. augusta 2019 (ďalej len „zákon o registri partnerov verejného sektora“) začatom na základe podnetu špecifikovaného oznamovateľa Okresný súd Žilina uznesením

č. k. 43 PPok 9/2018 z 28. augusta 2019 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) prvým výrokom uložil sťažovateľke (partnerovi verejného sektora) pokutu v sume 10 000 eur, druhým výrokom uložil sťažovateľovi (konateľ partnera verejného sektora) pokutu v sume 10 000 eur, za ktorej zaplatenie ručí [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnená osoba“), tretím výrokom uložil oprávnenej osobe pokutu v sume 20 000 eur a štvrtým výrokom žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania.

3. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov smerujúcu proti uzneseniu okresného súdu odmietol uznesením č. k. II. ÚS 345/2020 z 27. augusta 2020 pre nedostatok právomoci, pretože sťažovatelia sa mohli domôcť ochrany svojich práv podaním odvolania, ktoré aj podali, zároveň aj oprávnená osoba v predmetnej veci s účinkami aj pre sťažovateľov z titulu nerozlučného procesného spoločenstva. O ich odvolaní rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) potvrdzujúcim uznesením č. k. 13 Cob 152/2020 zo 4. mája 2021 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“), proti ktorému sťažovatelia (ako tvrdia v ústavnej sťažnosti) podali dovolanie spolu s návrhom na prerušenie konania a súčasne túto ústavnú sťažnosť. Sťažovatelia svoj postup odôvodňujú právnou neistotou, či Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací sa bude ich vecou zaoberať.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. Sťažovatelia porušenie označených práv rozhodnutiami oboch všeobecných súdov v ústavnej sťažnosti zhrnuli takto:

«I. Absencia definovania či je konanie dvojinštančné - právna neistota Sťažovateľov z dôvodu absencie poučenia o možnosti podať riadny opravný prostriedok; porušenie práva na spravodlivé súdne konanie, porušenie Článku 48 ods. 1 Ústavy; porušenie garantovaného práva v článku 141 Ústavy.

II. Okresný súd sa nedostatočne vysporiadal s rozsahom svojej „právomoci“ začať konanie o uloženie pokuty bez predchádzajúceho konania vo veci pravdivosti údajov, t.j. nepodmienenosť sankčného konania preukázaním nesprávnych údajov v registri partnerov verejného sektora nebola dostatočne preukázaná - porušenie práva na spravodlivé súdne konanie;

III. Okresný súd Žilina konal a rozhodol v konaní o uloženie pokuty na princípe prezumpcie viny Sťažovateľa; Krajský súd v Žiline tento postup okresného súdu potvrdil - uvedené popiera práva Sťažovateľov na spravodlivý proces, princípy správneho trestania a ostatné ústavou a medzinárodnými zmluvami garantované práva.

IV. Uloženie pokuty je založené na záveroch „subjektívneho názoru Okresného súdu Žilina na porušenie nestrannosti prepojenia osôb“. Krajský súd bez ďalšieho vysvetlenia prevzal argumentáciu okresného súdu, aj keď Sťažovateľ a ostatní účastníci konania preukazovali takmer nulovú kvalitu a kvantitu takto vykonštruovaného prepojenia osôb, t.j. vylúčenie oprávnenej osoby podľa ust. § 19 písm. ci Zákona nebolo presvedčivo preukázané - uvedené popiera práva Sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie (neustranný a nezávislý súdi; právo Sťažovateľa podľa článku 2 ods. 3 Ústavy; Článku 13 Ústavy, garantované právo v článku 141 Ústavy.

V. Napriek uvedenému výkladu noriem v neprospech účastníka konania Okresný súd Žilina uložil pokutu, ktorej neuhradením Sťažovateľom ako aj ostatným účastníkom hrozí „ďalšie trestanie za ten istý skutok“ a to v prípade neuhradenia pokuty riadne a včas sa aktivizuje konanie podľa §14 Zákona výmaz partnera verejného sektora a podľa §15 Zákona možnosť účastníkovi zmluvy právo odstúpiť od zmluvy - uvedené popiera ústavne zaručené právo vlastníť majetok; právo ukladania povinností v medziach zákona.

VI. Napriek skutočnosti, že oprávnená osoba konala nestranne a správne identifikovala konečného užívateľa výhod v zmysle Zákona, kedy táto skutočnosť nebola od počiatku sporná ani pre Okresný súd Žilina, rozhodol Okresný súd Žilina tak, ako je uvedené vo výroku Uznesenia okresného súdu, potvrdené Uznesením krajského súdu, čím porušili právo Sťažovateľov na spravodlivý súdny proces, keďže riadne nezdôvodnili procesnú stránku postupu súdu bez predchádzajúceho konania podľa ust. § 12 Zákona a nesprávne vyložili právnu normu najmä § 19 Zákona v neprospech účastníkov konania vrátane Sťažovateľov.

VII. Napriek skutočnosti, že uloženie pokuty sa spravuje princípom správneho trestania a engelovskými kritériami (Ústavný súd SR zastáva tento názor), Okresný súd Žilina opomenul aplikovať základné zásady správneho trestania v súlade s ústavne konformným výkladom, k týmto zásadám sa nevyjadril ani ich pri rozhodovaní neaplikoval; Krajský súd v Žiline len veľmi okrajovo načrtol jeho pohľad na trestanie v rozsahu porušenia princípu ne bis in idem, resp. pokračovacieho deliktu, pričom zásadne opomenul základné postupy pri trestaní, ktoré mali byť uplatnené, ale neboli.

VIII. Okresný súd Žilina neurčil vo výroku o uložení pokuty čoho sa Sťažovateľ dopustil a v čom spáchaný delikt spočíva; nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnil jeho procesný postup pri rozhodovaní, čo malo za následok porušenie práva na spravodlivý proces, pričom Krajský súd v Žiline potvrdzujúcim rozhodnutím len prevzal argumentáciu okresného súdu bez akéhokoľvek argumentačného prínosu.»

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie označených práv sťažovateľov uznesením okresného súdu a uznesením krajského súdu, ktorými bola sťažovateľom právoplatne uložená pokuta podľa zákona o registri partnerov verejného sektora. Sťažovatelia proti uzneseniu krajského súdu podali dovolanie a súčasne ústavnú sťažnosť.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu:

6. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že uznesením č. k. II. ÚS 345/2020 z 27. augusta 2020 boli ústavné sťažnosti sťažovateľov (spojené na spoločné konanie), ktorými namietali porušenie čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 13 a čl. 141 ústavy, základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ústavy, čl. 4 listiny, základného práva podľa čl. 11 ods. 1 listiny, práv podľa čl. 7 a čl. 13 dohovoru, práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu a práva podľa čl. 2 protokolu č. 7 napadnutým uznesením okresného súdu, odmietnuté podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu, keďže napadnuté uznesenie okresného súdu mohlo byť a aj bolo preskúmané v odvolacom konaní krajským súdom.

7. Podľa § 55 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak

a) sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené,

b) ústavný súd v tej istej veci koná,

c) navrhovateľ sa ním domáha preskúmania rozhodnutia ústavného súdu alebo

d) to ustanovuje tento zákon v § 132 ods. 2 alebo § 142 ods. 2.

8. Ústavný súd už o obsahovo obdobnej ústavnej sťažnosti tých istých sťažovateľov uznesením č. k. II. ÚS 345/2020 z 27. augusta 2020 rozhodol, pričom táto skôr podaná ústavná sťažnosť sa týkala tej istej veci, t. j. namietaného porušenia identických práv, ku ktorým malo dôjsť napadnutým uznesením okresného súdu.

9. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že rozhodnutie o odmietnutí ústavnej sťažnosti pre nedostatok právomoci v danej konkrétnej veci nemožno považovať za rozhodnutie „o podmienkach konania“, ktoré by bolo možné dodatočne splniť, a preto z hľadiska rovnakých účastníkov konania, namietaného porušenia identických práv, podstatného odôvodnenia ústavnej sťažnosti a návrhu na rozhodnutie ústavného súdu (petitu) je terajšia ústavná sťažnosť sťažovateľov v časti namietaného porušenia označených práv uznesením okresného súdu obdobná ústavnej sťažnosti, o ktorej už ústavný súd rozhodol tak, že ju vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu odmietol z dôvodu nedostatku právomoci. Na tom nič nemení (práve naopak) uznesenie krajského súdu založené na vecnom prieskume odvolaním napadnutého rozhodnutia, a to aj na základe odvolania sťažovateľov.

10. Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu:

11. Sťažovatelia ústavnou sťažnosťou tiež namietali arbitrárnosť a nedostatočné odôvodnenie uznesenia krajského súdu. Zároveň uviedli, že proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podali súčasne s ústavnou sťažnosťou aj dovolanie na najvyššom súde.

12. S poukazom na uplatňovaný princíp subsidiarity ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 303/2019). Podľa právneho názoru ústavného súdu preto nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom v danej veci nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do tohto dosiaľ meritórne neskončeného (dovolacieho) konania. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľov až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nie sú schopné protiústavný stav napraviť (I. ÚS 91/2016). Zároveň ústavný súd nemôže ignorovať (resp. predčasne právne

hodnotiť) okolnosť, že sťažovatelia podali proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, o ktorom bude úlohou dovolacieho súdu rozhodnúť.

13. Ústavný súd preto dospel k záveru o predčasnom predložení ústavnej sťažnosti sťažovateľmi. Po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by totiž došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu, a to najvyšší súd a ústavný súd. Išlo by o stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len obťažne odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu (m. m. III. ÚS 35/2019).

14. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd aj vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, a to pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

15. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2021

Libor Duľa
predseda senátu